

Kitap Nasıl Ciltlenir?

Kitaplar, sayfalarının bir arada durması ve kolayca yıpranmaması amacıyla ciltlenir. Günümüzde bu iş genellikle makinelerle otomatik olarak yapılır. Ancak eskiden cilt elde yapılırdı. Bugün de bazen kitaplar elde ciltleniyor. İşte bu yazımızda size sayfaları birbirine iplikle dikilen, sert kapaklı bir kitabın nasıl ciltlendiğini anlatacağız.

Bir kitabı oluşturan sayfalar büyük kâğıt tabakalarına belirli bir düzende önlü arkalı olarak basılır. Ardından bu tabakalar, belirli bir şekilde katlanır. Örneğin bir tabakada 16 sayfa yer alıyorsa tabaka üç kez katlanır. Böylece bir tabakadan bir "forma" elde edilir. Formaların 4, 8 ya da 32 sayfa olanları da vardır.

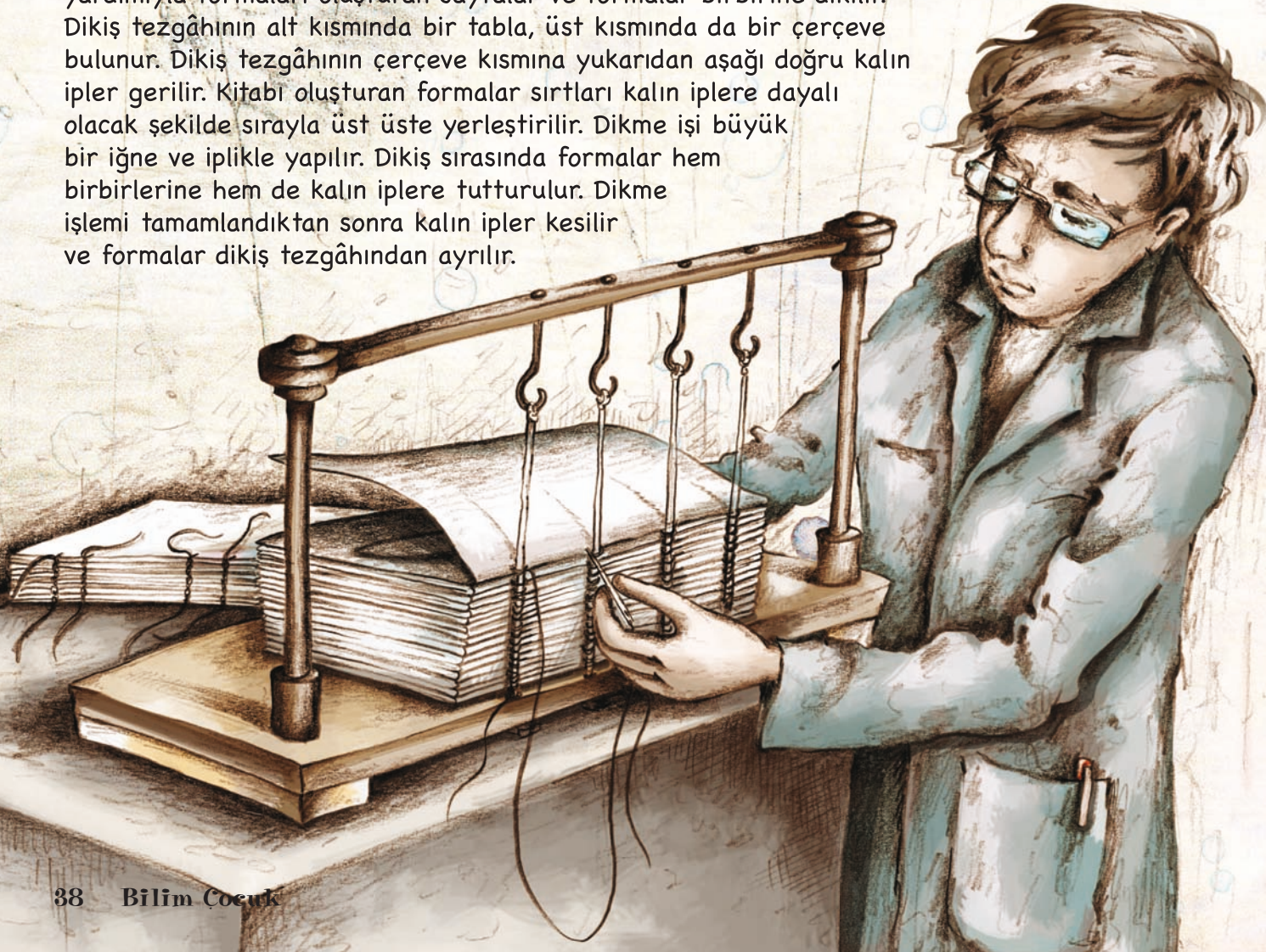

Burada 16 sayfalık bir formayı oluşturan bir kâğıt tabakasının ön ve arka yüzünü görüyorsunuz.

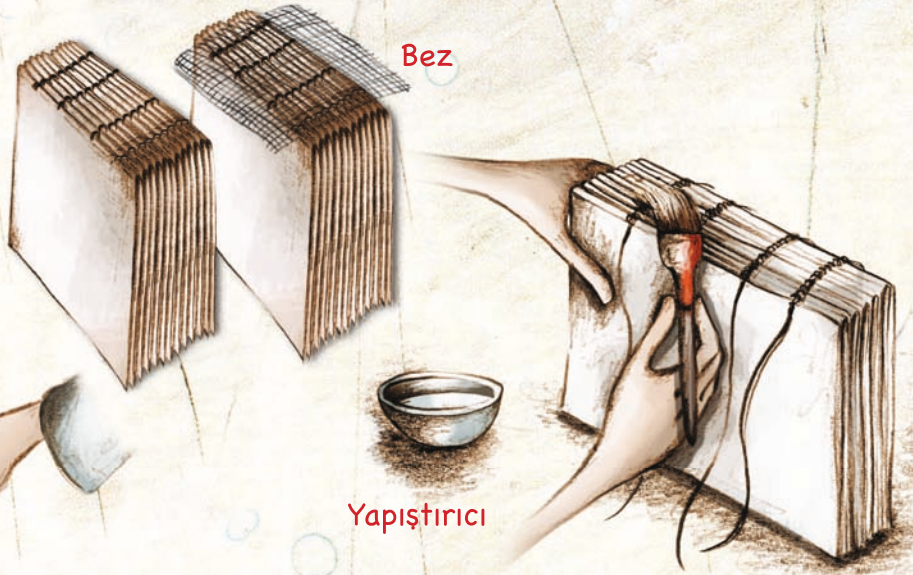
Burada aynı formanın katlanmış halini görüyorsunuz.

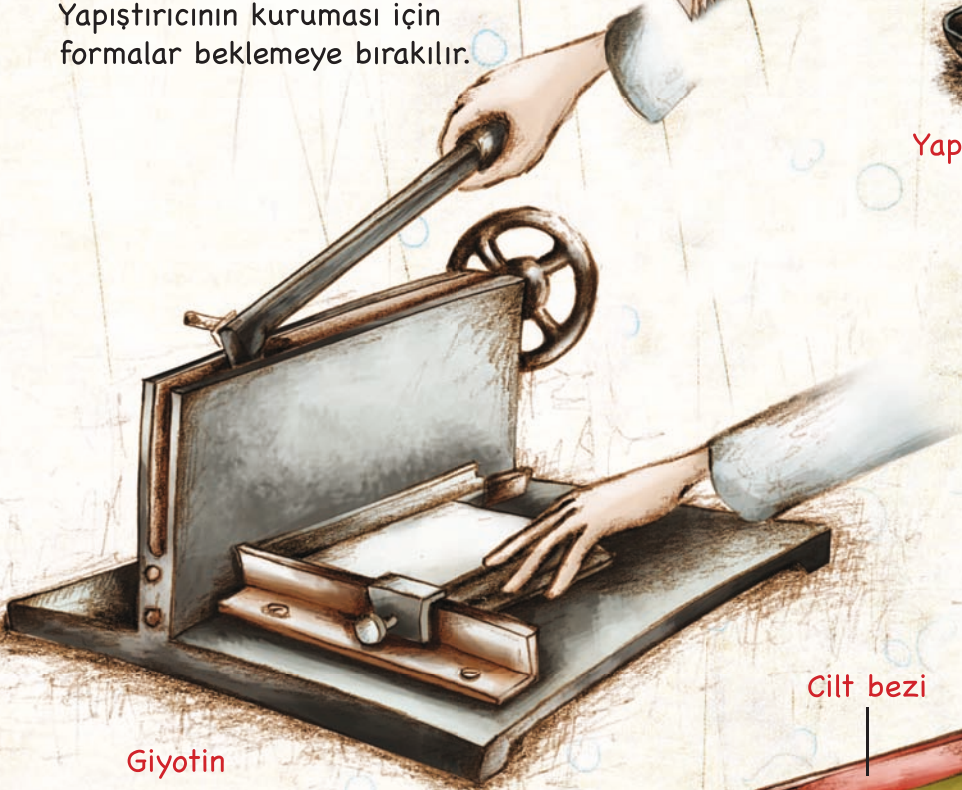
Kitaplar elde ciltlenirken bazı aletlerden yararlanılır. Bunlardan biri dikiş tezgâhıdır. Dikiş tezgâhı ahşaptan yapılmış özel bir alettir. Bu alet yardımıyla formaları oluşturan sayfalar ve formalar birbirine dikilir. Dikiş tezgâhının alt kısmında bir tabla, üst kısmında da bir çerçeve bulunur. Dikiş tezgâhının çerçeve kısmına yukarıdan aşağı doğru kalın ipler gerilir. Kitabı oluşturan formalar sırtları kalın iplere dayalı olacak şekilde sırayla üst üste yerleştirilir. Dikme işi büyük bir iğne ve iplikle yapılır. Dikiş sırasında formalar hem birbirlerine hem de kalın iplere tutturulur. Dikme işlemi tamamlandıktan sonra kalın ipler kesilir ve formalar dikiş tezgâhından ayrılır.

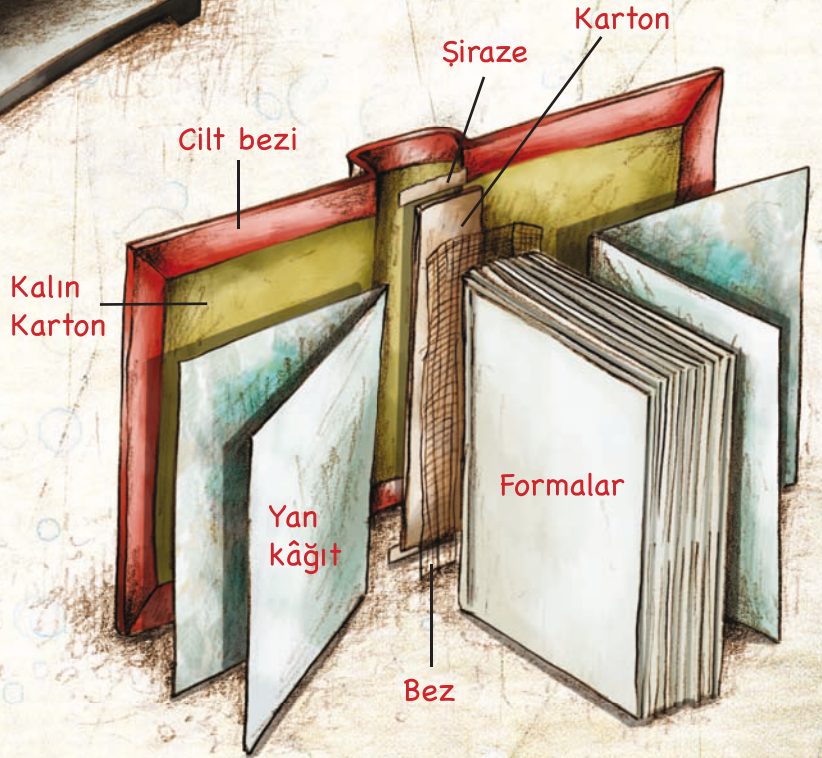
Formaların sırtına yapıştırıcı sürülür ve buraya ince bir bez ya da kâğıt yapıştırılır. Bu, cildi sağlamlaştırır. Bundan sonra sırta konulan bir kâğıdın iki ince kenarına şiraze denen, ipek iplikten dokunmuş kumaş bir şerit yapıştırılır. Şiraze, cildin hem düzgün durmasını hem de daha sağlam olmasını sağlar. Yapıştırıcının kuruması için formalar beklemeye bırakılır.

Yapıştırıcı kuruduktan sonra formaların üç dış kenarı giyotin denen bir alet yardımıyla kesilir. Böylece tüm sayfaları aynı boyutta ve düzgün kenarlı olur.

Kalın bir kartondan kitabın kapakları ve sırtı hazırlanır. İsteğe bağlı olarak kapaklar ve sırt, kumaş ya da cilt beziyle kaplanabilir. Ön kapağın iç yüzü ve kitabın ilk sayfası yan kâğıt denilen ayrı bir kâğıt yapıştırılarak birbirine tutturulur. Aynı işlem arka kapak için de yapılır.

Kitabın ön kapağına ve sırt bölümüne yazarın adı yaldızla işlenebilir. Bunun için metalden yapılmış "hurufat" adı verilen kabartma harfler ve "kumpas" adı verilen bir alet kullanılır. Böylece ciltlenen kitap hazır olur.

Zeynep Öktem
Çizim: Ayşe İnan Alican